

LektorKlett

Gramatyka błyskawicznie

hiszpański

tylko
9,99 zł

Rodzajnik

Rodzajnik określony

el amigo (r. m./l. poj.)	los amigos (r. m./l. mn.)
la casa (r. ż./l. poj.)	las casas (r. ż./l. mn.)

Rodzajnik nieokreślony

un amigo (r. m./l. poj.)	unos amigos (r. m./l. mn.)
una casa (r. ż./l. poj.)	unas casas (r. ż./l. mn.)

unos amigos nuestros – kilku naszych przyjaciół
unas dos horas – około dwie godziny

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego, zaczynające się na akcentowane **a-** lub **ha-** mają w liczbie pojedynczej rodzajnik **el** lub **un**.

el/un agua – woda ale: las/unas aguas
el/un hacha – topór ale: las/unas hachas

Un agua con gas, por favor.

Proszę (jedną) wodę gazowaną.

Rodzajnik nijaki lo

Rodzajnik nijaki **lo** służy do tworzenia rzeczowników od przymiotników, przysłówków, zaimków dzierżawczych i participio. Nigdy nie stosujemy go przed rzeczownikiem:

Creo que **lo mejor** sería tomar un taxi.

Myszę, że **lo najlepiej** byłoby wziąć taksówkę.

Volveré **lo antes posible**.

Wrócę **lo najwcześniej**, jak to możliwe.

Lo mío no es la informática.

Informatyka to nie moja dziedzina.

Todo **lo grabado** en el disquete está también en el disco duro.

Wszystko to, co jest nagrane na dyskietce, znajduje się także na twardym dysku.

Lo que „(to), co” pełni rolę zaimka względnego.

¿Sabes **lo que pasa** con el ratón?, no funciona.

Wiesz, co się dzieje z myszką? Nie działa.

Zastosowanie rodzajników

Rodzajnik nieokreślony

Rodzajnik nieokreślony jest używany w liczbie pojedynczej:

- gdy mówimy o bliżej nieokreślonej osobie lub rzeczy, lub wspominamy o niej po raz pierwszy:

Tengo una casa.

Mam dom.

Rodzajnik nieokreślony jest używany w liczbie mnogiej:

- gdy mówimy o bliżej nieokreślonej liczbie osób lub rzeczy; **unos** i **unas** tłumaczymy wówczas jako kilku/kilka, paru/parę: **Tengo unos amigos en Madrid.**

Mam kilku przyjaciół w Madrycie.

- gdy podajemy ilość w przybliżeniu: **unas dos horas** – około dwie godziny; **unos tres kilómetros** – mniej więcej trzy kilometry.

Rodzajnik określony

Rodzajnik określony jest używany przede wszystkim:

- gdy mówimy o jasno zdefiniowanych osobach lub rzeczach, które znane są zarówno osobie mówiącej, jak i rozmówcy:

la casa de Paco – dom Paco

- gdy mówimy o jedynej osobie lub rzeczy, która może wchodzić w grę:

el papa – papież

la luna – księżyc

Rzeczownik

Rodzaj rzeczowników

W języku hiszpańskim rzeczowniki mają rodzaj męski lub żeński. Nie ma rodzaju nijakiego:

-o to najczęstsza końcówka rzeczowników **r. męskiego**,
-a to najczęstsza końcówka rzeczowników **r. żeńskiego**:

-o: el vino, el frío, el almendro – migdałowiec

(ale: la mano, la foto, la radio)

-a: la rosa, la persona, la almendra – migdał (owoc)

(ale: el poeta, el día)

Rzeczowniki zakończone na **-e** lub **spółgłoskę** mogą być rodzaju męskiego lub żeńskiego:

-e: la serie, el nombre, la noche, el coche

-spółgłoska: el animal, la sal, el lápiz, la nariz

Rodzaju męskiego jest wiele rzeczowników z końcówkami:

-aje: el viaje, el garaje, el mensaje

-or: el color, el ordenador, el sabor, el vapor

-ama, -ema, -oma: el programa, el telegrama,

el problema, el sistema, el aroma, el diploma

Rodzaju żeńskiego jest wiele rzeczowników z końcówkami:

-ción, -sión, -zón: la nación, la presión, la razón

-dad, -tad: la cantidad, la amistad

-umbre, -tud: la costumbre, la juventud

Rzeczowniki opisujące osoby i zakończone na **-ista**,

-ante lub **-ente**, mogą być r. męskiego lub żeńskiego:

el turista/la turista – turysta/ turystka

el estudiante/la estudiante – student/ studentka

el paciente/la paciente – pacjent/ pacjentka

Tworzenie liczby mnogiej rzeczowników

Rzeczowniki zakończone na **nieakcentowaną samogłoskę, akcentowane -á** lub **-é**, tworzą liczbę mnogą przez dodanie **-s**:

un niño – unos niños la playa – las playas

la mamá – las mamás el café – los cafés

Rzeczowniki zakończone na **spółgłoskę** tworzą liczbę mnogą przez dodanie **-es**:

el hotel – los hoteles

Uwaga! la luz – las luces (z przed e/i → c)

W rzeczownikach zakończonych na **nieakcentowaną samogłoskę + -s** liczba pojedyncza i mnoga są identyczne:

el viernes – los viernes

el análisis – los análisis

el paraguas – los paraguas

W rzeczownikach z **akcentowaną końcową samogłoską + -s** liczbę mnogą tworzymy dodając **-es**:

el holandés – los holandeses

el compás – los compases

Rzeczowniki złożone

Rzeczowniki złożone tworzone są przez zestawienie kilku wyrazów:

- rzeczownik + rzeczownik:
la bocacalle – wlot/ wyłot ulicy, boczna ulica

- rzeczownik + przymiotnik:
la lengua extranjera – obcy język

- temat czasownika + rzeczownik:
el tocadiscos – adapter

- przedrostek + rzeczownik:
la postguerra – czas powojenny, lata powojenne

W języku hiszpańskim bardzo powszechne są zwroty z przymkami:

el profesor **de** español – nauczyciel języka hiszpańskiego

el viaje **a** España – podróż do Hiszpanii

el curso **para** principiantes – kurs dla początkujących

un callejón **sin** salida – ślepy zaułek

Zdrobnienia

-ito: pájaro → pajarito **-ita**: casa → casita

Zdrobnienia używane są bardzo często w stosunku do rzeczy dobrze znanych i osób, z którymi łączą nas zażyłe stosunki.

Me voy a **casita**. – Idę do siebie. (dosł.: Idę do domku.)

¿Tomamos una **cervecita**? – Napijmy się piwka?

Przypadki: Mianownik/ Biernik/ Dopełniacz/ Celownik

Miejsce rzeczownika w zdaniu oraz stojące przed nim przymyki pokazują, w którym przypadku występuje dany rzeczownik:

Mianownik: Este libro es muy interesante.

Ta książka jest bardzo interesująca.

Biernik: ¿Has visto el libro de María?

Widziałeś/aś książkę Marii?

Dopełniacz: Es el libro de Alejandro.

To książka Alejandra.

Celownik: Le he prestado el libro a José.

Pożyczyłem/am (tę) książkę José.

Kiedy dopełnienie bliższe (w bierniku – „kogo? co?”) opisuje osobę lub udomowione zwierzę, jest poprzedzone przymkiem **a**:

He visto **a** Paula en la estación. Widziałem/am Paulę na stacji.

Perdí **a** mi perro en el parque.

Zgubiłem/am mojego psa w parku.

Zasada ta nie zawsze dotyczy czasowników tener, necesitar, buscar i querer.

Tutaj przymek **a** występuje tylko wtedy, gdy chodzi o określoną, konkretną osobę. Porównaj:

Quiero un hijo. Chcę (mieć) dziecko.

Quiero **a** mi hijo. Kocham moje dziecko.

Tiene dos hijos. Ma dwoje dzieci.

Tiene **a** sus hijos en el colegio.

Jego/Jej dzieci chodzą do szkoły.

Przymek

a + el = al **de + el = del**

¿Vamos **al** cine esta tarde?

Idziemy do kina dziś wieczorem?

Voy a pedir el menú **del** día. Zamówię danie dnia.

Często mylonymi przymkami są **por** i **para**.

Por używamy, podając:

- powód, przyczynę: Lo hago **por** amor. Robię to z miłości.
- Luchar por la paz**. Walczyć o pokój.

Por eso – dlatego

- porę dnia: **por la mañana** (rano)

- sposób: **por la puerta** (przez drzwi, drzwiami), **por teléfono** (telefonicznie, przez telefon), **por escrito** (pisemnie)

Para używamy, podając:

- cel, przeznaczenie: Hay una carta **para** ti.
- terminy: **para mañana** (na jutro)
- kierunek, cel: el tren **para Córdoba**
- opinie, poglądy: **Para mí**, chatear es una pérdida de tiempo.

Moim zdaniem pogawędki to strata czasu.